

Eén stad, één samenleving

Dames en heren,

Het gaat vanavond, zoals al een aantal jaren hier in Gouda in november, om VERDRAAGZAAMHEID. Een woord dat in deze dagen, na de aanslagen in Parijs, een wel héél bijzondere betekenis heeft gekregen. Je vraagt je af of dat kàn, verdraagzaamheid betrekken tegenover bevolkingsgroepen die onder de naam IS, de Islamitische Staat, zulke verschrikkelijke terreurdaden plegen! Het is ook een vraag die, op dit ogenblik gesteld, verre van gemakkelijk kan worden beantwoord. Onze eerste reactie was immers, naast intens medeleven met de slachtoffers er één van immense woede!

Sprak onze minister-president niet over barbaren die dit hebben aangericht en die het hebben voorzien op het destabiliseren van de democratische rechtstaat?

Maar hij gaf geen krimp, en sprak over het bewaren van onze nationale kalmte, dat wij onder géén beding de terroristen hun zin moeten geven en angstig door het leven moeten gaan maar ons leven leven zoals wij dat goeddenken.

Wat is eigenlijk verdraagzaamheid? Volgens het Groot Encyclopedisch Woordenboek van de SDU betekent verdraagzaam meegaand, inschikkelijk, lijdzaam; maar in een tweede betekenis toegeeflijk, in het bijzonder op het terrein van religie en levensbeschouwing. Het geldt als een synoniem van tolerantie: verdraagzaam jegens andersdenkenden.

Toch vinden velen dat er in het begrip tolerantie iets anders schuilt, zo ook de heer Schoemaker, uw burgervader een jaar geleden die tolerantie omschreef als de bereidheid ander gedrag dan het eigen gedrag te dulden, en daarin vond hij dat dulden een associatie oproept met een oordeel: ik vind het niets maar om een bepaalde reden duld ik dit gedrag. Ik denk dat we het in ieder geval met hem eens zijn dat verdraagzaamheid de erkenning inhoudt dat naast de eigen denkbeelden, gewoonten en kenmerken er andere zijn van gelijke waarde.

En dan gaat het vooral om de dingen die belangrijk zijn op het gebied van religie en levensbeschouwing.

Hoe staat het daarmee in Nederland, vandaag en gisteren?

Er was een tijd, en die ligt niet ver achter ons, dat wij bekend stonden als een tolerante en open samenleving. Ik ga maar even een paar eeuwen terug: de Hugenoten in de 16^e eeuw vonden een gastvrij onthaal in Zwitserland, Pruisen en in Nederland! En de Gouden Eeuw stond bekend om zijn gastvrijheid voor buitenlanders.

Een paar eeuwen daarna werden tijdens de Eerste Wereldoorlog ruim een miljoen Belgische vluchtelingen door ons, Nederlanders, opgevangen en gehuisvest. En laten we niet doen of de situatie toen zoveel gemakkelijker was dan nu, alsof er een grote woningvoorraad was en een enorm voedseloverschot. Ik zou eerder willen zeggen: integendeel!

Ik moet er meteen bij zeggen dat deze openheid ons economisch gezien geen windeieren heeft gelegd, het bracht ons welvaart, maar het was niettemin, heel duidelijk, óók een teken van verdraagzaamheid!

Dat is nog steeds een beeld dat over ons land in het buitenland bestaat, en ik denk dat het aantal asielzoekers dat naar Nederland wil komen daar mee te maken heeft.

Maar het is de vraag of dat beeld nog steeds de werkelijkheid weerspiegelt!

Een aantal jaren geleden, om precies te zijn in 2006 zag een aantal mensen in Nederland een andere samenleving opdoemen. Eén waarin sprake was van een toenemende **intolerantie**,

van een afzetten tegen de integratie van mensen die een andere culturele en etnische verscheidenheid hadden dan de Nederlandse.

Zij zagen waarom Theo van Gogh vermoord werd, op grond van een diep gewortelde afkeer van de ene bevolkingsgroep tegenover de andere op grond van ras en geloof. Je kunt tot op zekere hoogte begrip hebben voor mensen die huiveren bij het beledigen van de Islam en de profeet. Maar dat mag nooit, echt nooit leiden tot moord en geweld. We noemen dat segregatie, een mooi woord voor iets dat heel lelijk is.

Deze mensen, die het daarmee **niet** eens waren werden opgeroepen door Hans Dijkstal en Mohamed Rabbae, destijds oud-politici, om een manifest te ondertekenen. 8000 mensen hebben hun handtekening gezet. Deze 8000 waren het grondig met elkaar eens: Zó'n samenleving als die waar de moordenaar van van Gogh voor staat willen wij **niet!**

Niet zó! Zó niet!

Het manifest waarover ik spreek is ontstaan op initiatief van oud-politieke leiders uit alle stromingen die de grondwet respecteren.

We kennen denk ik, allemaal artikel I van de Grondwet:

“Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan”.

Eén land één samenleving richt zich dus op een maatschappij die **kracht** put uit de aanwezigheid van mensen met diverse culturele en etnische achtergronden.

Het gaat er juist om vanuit die verscheidenheid van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of wat dan ook nieuwe ontwikkelingen te laten ontstaan en innovaties, en mensen uit te dagen hun talenten te ontplooien. En die kunnen heel verschillend zijn!

De stichting één land één samenleving was geboren, en we hebben de afgelopen vijf jaar hard gewerkt aan bekendheid en zichtbaarheid. We hebben samenwerking gezocht en gerealiseerd, en acties gevoerd en initiatieven gesteund. Zo is er in maart van het komend jaar voor de tweede keer een lezing in het Eerste Kamergebouw over artikel 50 GW. Kent u dat uit uw hoofd?

“ De Staten-Generaal vertegenwoordigen het gehele Nederlandse volk”.

We hebben, inmiddels óók voor de tweede keer, in Den Haag het Nationaal Integratiediner, een initiatief van Asito, het landelijk schoonmaakbedrijf (iets meer over vertellen) mee georganiseerd en dat was een groot succes! Op een paar honderd plaatsen in Nederland komen op de tweede donderdag van oktober enkele tienduizenden mensen bijeen voor, inderdaad, dat Nationaal Integratiediner. In Den Haag was het in de Schilderswijk, en zo'n 500 mensen uit de Schilderswijk en daarbuiten hebben met andere Nederlanders gegeten en gedronken en gedanst en naar elkaar geluisterd, dat laatste voorà!

Daarnaast is er in september een symposium gehouden, er is een website, er is een schoonmaakactie geweest van het monument over art.1 Gw, en ga zo maar door.

Op die manier zie je nieuwe ontwikkelingen ontstaan en de talenten van andere culturen zich ontplooien.

We namen ons voor geen zwartkijkers te zijn, we willen geen negatieve oordelen vellen. We zijn daartegenover juist positief, we kraken mensen niet af omdat ze anders denken (we zijn immers verdraagzaam en erkennen dat er andere denkbeelden, gewoonten en kenmerken zijn van gelijke waarde) maar dagen hen uit **opnieuw** na te denken over onze maatschappij en over de mensen die haar vormen, en vaak komt er dan toch een gemeenschappelijk standpunt uit.

Maar we willen wèl heel transparant zijn en duidelijk stelling nemen vóór een gemeenschappelijke samenleving waarin ieder mens , ongeacht zijn herkomst, geloof of levensovertuiging, geslacht of seksuele geaardheid meetelt. Dat zal hier in Gouda niet anders zijn dan elders, al zijn er ook hier bevolkingsgroepen die elkaar, **nog**, niet echt verstaan. Ook hier woedt een discussie over de vraag òf en hoeveel vluchtelingen er zouden moeten komen, en wààr. Daar moeten we dus wat aan doen! Ik las in de speech die uw burgemeester vorig jaar hield dat er hier heel veel goede initiatieven zijn om dit soort drempels te verminderen, in de vorm van ontmoetingsmaaltijden, praatgroepen , en de projecten voor de jeugd. Ik zei het daarnet al: luisteren naar elkaar is een heel goed middel om elkaars cultuur en gewoonten te begrijpen. Samen eten is een perfecte manier om te ontdekken wat je verbindt en waar de verschillen zitten. Op die wijze kunnen we bijdragen aan het slechten van onze verschillen zonder dat het wezenlijke van het onderscheid in cultuur , waar we een verrijking in zien voor onze samenleving , verloren gaat. Op zo'n manier dragen we bij aan één Nederland, één land één samenleving, en je zou kunnen zeggen één stad één samenleving , uw jaarthema voor 2015 ,waarin we vreedzaam en verdraagzaam met elkaar verkeren.

Maar hoe gaan we nu om met datgene waarmee ik begon: hoe verdraagzaam kunnen we zijn tegenover diegenen die zich als vertegenwoordigers van Islamitische Staat opwerpen? Alle Westerse leiders hebben zich verenigd in een uiterst scherpe veroordeling en velen schroomden niet het woord "oorlog" te gebruiken als het ging om hun verhouding tot IS te kenschetsen. Obama zei dat Frankrijk de oudste bondgenoot is van de VS en dat zij "shoulder to shoulder, time and again" gezamenlijk hun humanitaire waarden hebben verdedigd als vrede, vrijheid van spreken en mensenrechten. Daarom zegde hij Frankrijk alle hulp toe die zij nodig denken te hebben. Ook Angela Merkel deed dat, Cameron en de Spaanse premier. Om maar een paar te noemen. En premier Rutte zei dat deze aanslagen gericht zijn tegen onze, Westerse manier van leven; tegen een restaurantbezoek op vrijdagavond, een voetbalmatch met het hele gezin, tegen het bijwonen van een concert . Daarom kan hier geen sprake zijn van toepassing van het begrip verdraagzaamheid in de algemene zin van het woord. Het gaat hier niet om kenmerken, gewoonten of denkbeelden die van **gelijke waarde** zijn als die van ons: het zijn abjecte gedachten die zonder aanzien des persoons worden toegepast . Daar hebben we voorbeelden van gezien! Moorden en onthoofdingen, te gruwelijk voor woorden. Vrouwen die worden ingezet omdat ze (nog) enthousiast zijn en waarbij het oorspronkelijke idee dat ze voornamelijk geschikt zouden zijn om mannen te behagen en niet om te vechten , is verlaten. Daarom: geen verdraagzaamheid in die zin, maar een volstrekte veroordeling. Niet van de mensen, maar van **hun manier van denken**.

Ik zou willen eindigen met een paar delen uit de verklaring van het Noord Hollandse Provinciale statenlid Naima Ajouaau, uitgesproken op 7 april 2014 bij de openlijke steun van de PVV Noord Holland voor de Marokkanenuitspraak van Geert Wilders.

Zij kwam in 1969 vanuit Marokko in Nederland als anderhalf jarige om met haar moeder bij haar vader te gaan wonen, ze groeide op in Noord Holland en heeft zich nooit hoeven te verantwoorden voor haar Marokkaans zijn. Ze had ook nooit het gevoel minder kansen te hebben of harder dan anderen te moeten werken. Ze zegt in haar verklaring: “Zuur is het om te merken dat mijn kinderen in een ander Nederland opgroeien. Een Nederland waarin het voor hen niet vanzelfsprekend is dat zij oogsten wat zij zelf hebben gezaaid”.

Zij merkte dat in 2004, het jaar dat van Gogh werd vermoord. “Haar zoontje van 8 jaar kwam in tranen thuis en schreeuwde naar haar dat zij altijd tegen hem gelogen had. Zij had hem wijs gemaakt dat hij een Nederlands kind was, maar men noemt allochtoon en Marokkaan”. Dat laatste was natuurlijk waar, zijn ouders waren niet in Nederland geboren en dus was ook hij allereerst Marokkaan. En daar waren ze ook trots op. Maar ze **voelden** zich gewoon Nederlanders en dat had zij hem ook verteld.

Hoe kon dit gebeuren, dat uitgerekend in een stad als Den Haag, de internationale stad van recht en vrede werd opgeroepen tot het actief verminderen van een bevolkingsgroep in Nederland.? Naima Azouaou: “Hoe leggen we onze murw geslagen ouders uit dat ondanks het feit dat ze hun eigen land verlieten, hun hoop op een betere toekomst op Nederland vestigden, ze hier hebben gewerkt en ons opgevoed, zij niet welkom zijn en er niet bij horen? Hoe leggen we onze kinderen uit dat, hoewel ze geboren en getogen Nederlanders zijn, er “minder” van hen moeten zijn? Hoe leggen we onze eigen gekwetste harten en hoofden uit dat we in een land leven waarin wij door een politieke partij tot de oorzaak van ieder probleem zijn getorpedeerd?”

Marokkaanse Nederlanders zijn als andere Nederlanders: ze hebben problemen en ze hebben oplossingen. Maar ieder mens telt mee. En de discussie die is losgebarsten rond de Marokkanenuitspraak heeft duidelijk gemaakt dat de samenleving leiders wil zien die kunnen verbinden in plaats van scheiden. Die mensen samenbrengen waarvan het hart op de juiste plaats zit!

Naima eindigt met een uitnodiging aan in feite ons allemaal om met haar mee te gaan op “het pad van menselijkheid en gelijkwaardigheid, het pad van echte vrijheid, wederkerigheid en eenheid van het Nederlandse volk. Omdat ik van dit land houd, omdat ik er toe doe en dit niet verdien”.

Ik zou met u nog één keer willen teruggaan naar de vluchtelingen..

Laten we NIET vergeten dat juist zij hier zijn en zich vluchteling noemen omdat zij het gevaar van IS en Assam ontlopen, dààrom zijn zij hier! Zij **zijn** niet het gevaar, zij **vluchten** er voor! Dat lijkt mij een belangrijke vaststelling.

En de Islam: ik roep graag in herinnering de Israëlische schrijver Amos Oz, die afgelopen weekend in Nederland was en de Nexus-lezing hield. Hij trad op in Buitenhof, en zei belangwekkende dingen, maar het allerbelangrijkste was dat naar zijn mening het de hoogste tijd is dat de gematigde moslims opstaan en zich verzetten tegen IS en haar gewelddadige methoden. Alleen zó kan er een eind komen aan de ban die de hele wereld al jaren in haar greep heeft, alleen zó krijgt de verdraagzaamheid een kans!

Ik dank u.

P. C. Ladders-Elfferich

